

Nr 130.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd till efterlevande till sadelmakaren K. J. O. Gustafsson; given Stockholms slott den 17 februari 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Den 1 september 1918 efter mörkrets inbrott inträffade i Trosaån kollision mellan en sjömättningsfartyget Svalan tillhörande motorbåt och en mindre, med ved lastad roddbåt, som till följd av kollisionen vattenfylldes, men ej sjönk. Därvid omkom genom drunkning sadelmakaren

Karl Johan Olof Gustafsson från Trosa, vilken befann sig i roddbåten och vid kollisionen fallit eller, enligt annan uppgift, hoppat över bord.

Med anledning av olyckshändelsen företogs undersökning vid krigsrätt, vilken undersökning icke föranlett särskild åtgärd.

Hos Kungl. Maj:t har nu Gustafssons änka Eda Eleonora Gustafsson, född Tor, under förmälan att hon på grund av sjuklighet vore oförmögen att försörja sig och sina två minderåriga barn, anhållit, att understöd måtte beredas henne och barnen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att sadelmakaren Gustafsson efterlämnat, utom änkan, i äktenskap med henne födda barnen Karl Erik Olof, född den 31 januari 1912, och Ingegerd Eleonora, född den 5 maj 1915; att behållningen i boet utgjort 761 kronor 64 öre; att sadelmakaren Gustafssons inkomst för tiden den 1 september 1917 till den 1 september 1918 uppgått till 2,500 kronor; samt att änkan icke genom arbete kan försörja sig och sina barn.

Marinförvaltningen, som den 7 april 1921 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att, såsom av handlingarna i ärendet framginge, kollisionen, vid vilken sadelmakaren Gustafsson omkommit, ägt rum i Trosaan efter mörkrets inbrott den 1 september 1918 mellan en motorbåt, tillhörig sjömättningsfartyget Svalau, och en mindre roddbåt, vari Gustafsson befunnit sig. Motorbåten hade vid tillfället icke fört sådana ljussignaler, som föreskrevs i förordningen angående åtgärder till undvikande av ombordläggning samt signaler för angivande av nöd å fartyg den 26 oktober 1906 (Svensk författningssamling nr 93) art. 7 mom. 1 och 2 jämfört med art. 33 och 34. Å andra sidan syntes den omkomne icke hava iakttagit sådana försiktighetsmått, som omnämndes i art. 7 mom. 4 av samma förordning. På grund av vad vidare i ärendet utretts syntes det icke vara uteslutet, att berörda underlåtenhet å motorbåtens sida förorsakat olyckshändelsen. Det förefölle dock sannolikt, att olyckan kunde hava förekommit, därest den omkomne, vilken syntes hava varit medveten om motorbåtens annalkande, därvid visat lanternerna.

Därest olyckshändelsen, vilket icke syntes vara uteslutet, inträffat i anledning av underlåtna försiktighetsåtgärder å sjökarteverkets personalsida, torde kronan vara lagligen ersättningsskyldig gentemot de efterlevande. Vid sådant förhållande syntes så mycket större skäl föreligga för bifall till ansökningen, som ersättning förut utgått vid olyckshändelser, därvid ersättningsskyldighet icke ålegat statsverket. (Se riksdagens skrivelser nr 10 A 1919, punkt 33, och nr 341 1920, punkt 1.)

Vid bestämmande av de belopp, som skäligen borde utgivas i understöd, syntes man lämpligen liksom i de förut antydda fallen kunna utgå från bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916. Det kunde härvid ifrågasättas att något minska ersättningsens storlek med hänsyn till den omständigheten, att den omkomne, på sätt förut angivits, i viss mån syntes själv varit ansvarig för olyckan. Den underlåtenhet att iakttaga föreskrivna försiktighetsmått, som förekommit å den omkomnes sida, syntes dock icke vara av sådan natur, att det kunde anses rimligt att på grund härav göra avdrag å eljest skäligen ersättningsbelopp.

Enligt av marinförvaltningen från riks-försäkringsanstalten inhämtad uppgift skulle, under förutsättning att den avlidnes årliga arbetsförtjänst beräknades till 1,800 kronor, till följd av olycksfallet, därest detsamma inträffat under sådana omständigheter, att berörda lag ägt tillämplighet å detsamma, hava utgått, förutom begravningshjälp med 180 kronor, livräntor till änkan Gustafsson och hennes två minderåriga barn för tiden från och med den 2 september 1918, till änkan, så länge hon levde ogift, med 450 kronor och till vartdera barnet, till dess det uppnått 15 års ålder, med 300 kronor, för år räknat. I händelse änkan före 60 års ålder inginge nytt äktenskap skulle hon äga utfå ett kapital för en gång av 1,350 kronor.

Med stöd av vad marinförvaltningen sålunda anfört hemställde ämbetsverket, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att understöd jämlikt grunderna i förberörda lag den 17 juni 1916 finge beredas de efterlevande till sadelmakaren Gustafsson.

Uti den 29 april 1921 avgivet utlåtande i ärendet har *statskontoret* framhållit, att det, såsom av handlingarna inhämtades, icke syntes föreligga någon ostridig skyldighet för staten att lämna understöd åt sadelmakaren Gustafssons änka och barn, då den olyckshändelse, varigenom Gustafsson omkommit, måhända kunnat undvikas, om Gustafsson visat föreskriven lanternan. Då i detta fall olyckshändelsen vållats genom en flottans farkost, syntes staten emellertid skäligen böra utgiva ersättning till den omkomnes efterlevande; och syntes understödet i sådant fall i likhet med vad som vid 1920 års riksdag föreskrivits beträffande fiskaren Månssons änka och barn (berörda riksdagsskrivelse nr 341/1920, punkt 1) böra erhålla formen av begravningshjälp och livräntor jämlikt grunderna i omförmälda lag den 17 juni 1916.

Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att understöd jämlikt grunderna i berörda lag

finge från den 1 september 1918 beredas sadelmakaren Gustafssons efterlevande.

Därest emellertid den inträffade händelsen alltså skulle komma att föranleda kostnad för staten, syntes böra föranstaltas om undersökning, huruvida eller i vad mån de på motorbåten tillstädesvarande låtit komma sig till last sådan försummelse eller ouppmärksamhet, som skulle kunna för dem föranleda till ersättningsskyldighet.

Med anledning av statskontorets sistberörda uttalande har *marinförvaltningen* den 5 januari 1922 avgivit ytterligare utlåtande i ärendet och därvid åberopat ett av ämbetsverket från stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm infortrat yttrande, däri stationsbefälhavaren anfört, att då målet rörande ifrågavarande kollisionsolycka varit hänskjutet till krigsrätt, men åklagaren därvid icke yrkat ansvar å någon av motorbåtens besättning för försummelse eller ouppmärksamhet vid tillfället ifråga, syntes någon ytterligare utredning i detta hänseende icke stå att vinna genom förnyad undersökning.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till de i detta ärende föreliggande omständigheter anser jag, i likhet med myndigheterna, att understöd av statsmedel bör beredas de efterlevande till sadelmakaren Gustafsson. Beträffande sättet för bestämmande av ifrågavarande understöd torde, i likhet med tidigare tillämpad praxis och i enlighet med den av myndigheterna uttalade mening, understöden lämpligen böra utgå jämlikt grunderna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete. Vad angår de kostnader, som komma att uppstå vid bifall till nu framställt förslag, torde få erinras, att de komma att belasta det under riksstatens elfte huvudtitel uppförda förslagsanslag till bestridande av statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete.

Med avseende å kravet på ytterligare undersökning rörande omständigheterna vid kollisionen tillåter jag mig dels åberopa stationsbefälhavarens vid flottans station i Stockholm ovan omförmälda yttrande dels ock framhålla, att ingen anledning föreligger till antagande, att någon å motorbåten ombordvarande vid tillfället gjort sig skyldig till förseelse av sådan art, att han mot stadgandet i andra stycket av 33 § strafflagen för krigsmakten kan ådömas skadeståndsskyldighet.

Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att understöd jämlikt grunderna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete må beredas efterlevande till genom drunkning den 1 september 1918 omkomne sadelmakaren Karl Johan Olof Gustafsson.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. G. O. Montgomery.